

PERHERYHMÄKOTIPAIKKOJEN RIITTÄVYYS SUOMESSA

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010, jatkossa *kotoutumislaki*) 27 §:n mukaan alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden pakolaislasten ja nuorten hoiva, huolenpito ja kasvatus järjestetään perheryhmäkodissa, tuetun perhesijoituksen avulla tai muuten tarkoituksenmukaisella tavalla. Laadukkaiden palveluiden tarjoamisella on merkittävä vaikutus näiden haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten kotoutumisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Tarjoamalla tukea kuntaan muuton alkuvaiheesta lähtien voidaan ehkäistä myös pidemmällä aikavälillä esimerkiksi syrjäytymisestä aiheutuvia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeita ja niistä syntyviä kustannuksia.

Kotoutumislain 28 §:n mukaan hyvinvointialue voi perustaa lapsille ja nuorille tarkoitetun perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön. Hyvinvointialue sopii tästä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Hyvinvointialueen on kuultava kuntaa ennen perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön perustamista.

Hyvinvointialue sopii kunnan ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa lasten ja nuorten sijoittamisesta näihin yksiköihin sekä kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä. Perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön toimitiloista ja kasvuoloista, yhdessä hoidettavien lasten ja nuorten määrästä ja henkilöstöstä sovelletaan, mitä lastensuojelulain 58–60 §:ssä säädetään.

Työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön tietoon on tullut, ettei perheryhmäkotipaikkoja ole riittävästi kaikilla alueilla. Kevään 2023 aikana tarve voi kasvaa entisestään, kun kotikunnan saamisen jälkeen myös Ukrainasta ilman perhettä alaikäisenä tulleet tulevat tarvitsevat perheryhmäkotipaikkoja.

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö kehittävät hyvinvointialueita varautumaan uusien perheryhmäkotien perustamiseen ja jo olemassa olevien yksiköiden laajentamiseen, mikäli alueella on tarvetta lisätä perheryhmäkotipaikkoja.

Kustannusten korvaaminen

Kotoutumislain 49 §:n mukaan hyvinvointialueelle korvataan ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta 28 §:n mukaiseen perheryhmäkohtiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista, sosiaalihuollon palveluista sekä muista tukipalveluista hyvinvointialueelle aiheutuneet kustannukset siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta taikka enintään kymmeneltä vuodelta henkilön ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä. Korvaamisen edellytyksenä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös kustannusten korvaamisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriön korvausohjeen (Ohje kotoutumisen edistämisestä annetun lain 1386/2010 mukaisten kustannusten korvaamisesta kunnille ja hyvinvointialueille, VN/32627/2022) mukaan perheryhmäkohtiin henkilöstökustannukset korvataan noudattaen lastensuojelulain 60 §:n mukaisia henkilöstömitoituksia.

Uusien yksiköiden perustamisessa haasteena voi olla henkilöstön saataavuus. Alaikäisenä ilman huoltajaa tulevat lapset tarvitsevat erityistä tukea haavoittuvan asemansa vuoksi. Työ vaatii erityisosaamista ja eri kieliä osaava henkilökunta on myös eduksi tehtävässä. Alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ohjeistaa tarvittaessa tarkemmin kotoutumislain mukaisten korvausten hakemisessa.

Lisätietoja:

Neuvotteleva virkamies Anna Bruun, TEM, 029 504 8254

Erityisasiantuntija Henna Leppämäki, STM, 029 516 3132

Sähköposti: etunimi.sukunimi(at)gov.fi

Sonja Hämäläinen
Maahanmuuttojohtaja
Työ- ja elinkeinoministeriö

Andreas Blanco Sequeiros
Johtaja
Sosiaali- ja terveysministeriö

JAKELU

Hyvinvointialueet

TIEDOKSI

ELY-keskukset

VN/10494/2023-TEM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: